

LAUSUNTO

6.2.2023

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo.mmm@gov.fi

MTK-Pohjois-Karjalan lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi investointituen kohdentamisesta VN/5423/2020-MMM-34

Maatalouden kehitys itäisessä ja keskisessä Suomessa on jäänyt jälkeen muusta maasta. Eryteisesti kotieläintuotantoa on siirtynyt alueelta rannikoille, joka edelleen huonontaa Itämeren ravinnepestötilannetta. TNS Kantarin maatilojen kehitysnäkymät vuoteen 2030 tutkimuksen mukaan tämä kehityssuunta näyttää jatkuvan myös tulevana vuosina. Nyt on viimeinen hetki kääntää kehityksen suunta ja turvata kotieläintuotannon ja jalostuksen säilyminen Itä- ja Keski-Suomessa.

Pohjois-Karjalassa suuri osa maatalousyrittäjistä saa toimeentulonsa useasta tulolähteestä: perusmaataloudesta, metsästä, maatilamatkailusta, koneurakoinnista, sivuansioista sekä tilan ulkopuolisesta palkkatyöstä. Maaseudun elinvoimaisuuden kannalta on olennaista, että myös pienempien tilojen investointeja tuetaan myös jatkossa. Omistajanvaihdostilanteissa pitäisi jatkossa huomioida myös metsästä ja muista liitännäiselinkeinoista saatavat tulot tilan elinkelpoisuutta ja varainsiirtoverotusta arvioitaessa. Uusia yrittäjiä tarvitaan myös sektorin ulkopuolelta, maaseudun elinvoimaisuuden varmistamiseksi.

Kotieläintuotanto on kuitenkin edelleen maataloustuotannon selkäranka alueella, joka jalostaa myös pääosan alueen viljasta kotieläintuotteiksi ja pitää pyörät pyörimässä myös logistiikkaketjussa. Ilman uusia navettainvestointeja pyörät pysähtyvät ja kehitys hiipuu koko ruokaketjussa. Suurin navettainvestointeja jarruttava asia alueella on pankkien varovaisuus. Tämä puolestaan johtuu vakuusvajeesta, jota perustellaan pienillä jälkimarkkinoilla ja alhaisemmalla pellon hinnalla. Kylän viimeisen navetan dilemma on käännettävä voitoksi, koska sen toimintaedellytysten turvaaminen pitää myös monta pienempää kasvinviljely tilaa hengissä. Kylätason pellonkäytön suunnittelulla, on jatkossa mahdollista saada parhaat pellot ruuantuotantoon ja heikoimmat lohkot kohdennetaan ympäristön hoitoon ja energian tuottamiseen.

Investointitukien kohdentamisessa tulee huomioida voimakkaasti muuttunut maatalouden toimintaympäristö, huoltovarmuus ja alueelliset erityiskysymykset, kuten peltolohkojen hajanaisuudesta johtuvat rajoitteet tilakoon kasvussa. Rakennuskustannusten ja korkomenojen nousu on myös huomioitava investointitukea suunniteltaessa.

Uutena tuen kohdentamisalueena pitää mukaan saada työntekijöiden majoitustilat. Tämä on tärkeää erityisesti marja- ja erikoisviljelytiloille, jotka tarvitsevat kilpailukykyiset majoitustilat turvataksaan työvoiman saannin myös jatkossa.

MTK-Pohjois-Karjala ehdottaa seuraavia asioita investointitukien kohdentamiseen:

- Korotetut investointituet maatalouden investoinneille Itä- ja Keski-Suomeen. Rakennusinvestoinneissa peruskorotus 5 % ja nuorille ja yhteisinvestoinneille 10 %
- Korotetut investointituet pitää myöntää kaikille maatalousyhtymille (myös osakeyhtiö muotoisille), jotka ovat oikeutettuja nuoren viljelijän aloitustukeen.
- Valtion takausjärjestelmän kehittäminen kattamaan maatilojen vakuusvaje isommissa rakennusinvestoinneissa.
- Sukupolven ja omistajanvaihdosten edistäminen ja nuorten viljelijöiden toimintaedellytysten tukeminen kohdennetuilla investointituilla.
- Investointituet maatilayrityksille, jotka monialaistavat tuotantoaan (tukea maaseudun yritysten liiketoiminnan aloittamiseen, sen monipuolistamiseen ja kasvattamiseen, jolloin pienemmistäkin tiloista tulisi elinkelpoisia.
- Työntekijöiden majoitustilojen saattaminen investointitukien piiriin.
- Investointikustannusten kohoamisen huomioiminen yksikkökustannuksissa.
- Korkotuen kokonaiskoron rajoittaminen enintään kahteen (2) prosenttiin.

Itä- ja Keski-Suomi haluaa tehdä osansa suomalaisen ruokaketjun ja huoltovarmuuden ylläpitämiseksi ja parantamiseksi. Tämä vaatii investointeja niin perusmaatalouteen kuin monialaiseen maaseutuyrittäjyyteen. Hajautettu tuotantomalli turvaa ruokatuoannon myös kriisiaikoina ja maaseudun elinvoima Itä-Suomessa on myös olennainen osa Suomen turvallisuuspolitiikkaa.

MTK-Pohjois-Karjala r.y

JARI ROUVINEN

Jari Rouvinen
toiminnanjohtaja

KALLE MYLLYNEN

Kalle Myllynen
Puheenjohtaja